

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО
І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ВП НУБІП УКРАЇНИ «БОЯРСЬКА ЛІСОВА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ»

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСІВНИЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОГО
САДІВНИЦТВА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОСИСТЕМНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
У ЛІСОВОМУ КОМПЛЕКСІ ТА САДОВО-ПАРКОВОМУ
ГОСПОДАРСТВІ»
(18-19 квітня 2019 року)**

КИЇВ – 2019

**УДОСКОНАЛЕННЯ АГРОТЕХНІКИ ВИРОЩУВАННЯ
САДИВНОГО МАТЕРІАЛУ ГОРІХА ЧОРНОГО (*JUGLANS
NIGRA L.*) У ЛІСОВОМУ РОЗСАДНИКУ ДЕРЖАВНОГО
ПІДПРИЄМСТВА**

В.В. Мошенська, аспірант*

*П.П. Яворовський, доктор сільськогосподарських наук
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Враховуючи попередній досвід вирощування горіха чорного в Правобережному Лісостепу України та його перспективність нами вирішено ґрунтовніше дослідити перший етап відновлення високопродуктивних насаджень, який полягає у створенні лісових культур. Дослідження передбачало кілька етапів, зокрема: вивчення досвіду вирощування горіха чорного, перевірка якості насіння, підбір ділянок за рекомендаціями вченими-лісівниками умовами для цього виду, закладку пробних площ із використанням регуляторів росту рослин з визначенням ефективніших із них та виявлення оптимальних доз їхнього застосування.

Для дослідження впливу регуляторів росту рослин на ріст та розвиток деревних рослин горіха чорного ми використали препарати похідні N - окису піридину та їхні композиції з біологічним препаратом Екостим-1. Всі використані в процесі досліджень регулятори росту базуються на фітогормонах та проявляють ауксин-цитокініно-гіберлінову активність. Залежно від інтенсивності дії фітогормонів можна виділити декілька груп регуляторів росту. Група №1, до якої належать регулятори росту Д5С, Д11С, Д13С, Д14С, Д15С, Д16С, Д20С, Д21С, вони більшою мірою проявляють ауксин-цитокінінову активність.

До групи 2 відносяться ДСК6, ДСК7, ДСК8, ДГК3, ДГК6, ДГК10, Д68, ДГУР, вони характеризуються переважно гіберліноювою активністю.

Визначення біометричних показників та рівня приживлюваності залежно від впливу на них різних регуляторів росту рослин проводились влітку (червень) та восени (жовтень) 2018 року. Найкращі результати відсотку приживлюваності сіянців першого року вирощування в осінній період ми отримали при використанні регуляторів росту групи 1. В групі 1 відсоток приживлюваності варіювався від 73 % до 93 % в червні та від 77 % до 90 % у жовтні. На контрольній ділянці приживлюваність становить 69 %. Найгірші результати було отримано при замочуванні насіння регуляторами ДГК10, ДСК7 та ДСК8.

Середню висоту рослин горіха чорного визначали влітку та восени. Порівнюючи висоту сіянців горіха чорного, визначену навесні та восени слід підкреслити, що збільшення висоти сіянців горіха

---

*Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук П.П. Яворовський.

чорного відбувалося пропорційно, тобто найвищі рослини весняного періоду залишилися такими ж і у осінній період. В осінній період висоту більше 90 см мали сіянці, які вирощені із застосуванням наступних регуляторів росту: Д5С, Д11С, Д13С, Д16С, Д20С, Д21С, ДГК6, ДГУР.

На контрольній ділянці висота рослин горіха чорного, визначена у літній період становила 20 см, а в осінній – 76 см. В результаті дослідження два дрібноділянкових досліди показали результат гірший, ніж контроль (ДСК7 та ДСК8). Слід відмітити, що дані ділянки мають також найнижчий відсоток приживлюваності.

Середній діаметр рослин горіха чорного на висоті кореневої шийки вимірювали восени штангециркулем з точністю до 1 мм.

Здійснивши визначення середнього діаметра рослин горіха чорного на висоті кореневої шийки найкращі результати ми отримали застосувавши Д5С, проте значні коливання по даному показнику відсутні.

Висновки

1. Насадження горіха чорного в Правобережному Лісостепу України продукують насіння, яке відповідає стандартам якості та може бути використане для подальшого розведення даного деревного виду.

2. Перевага при створенні культур горіха чорного надається осінньому висіву на свіжих багатих поживними речовинами ґрунтах, за умови глибини загортання плодів горіха чорного на глибину 8–10 см.

3. Найвищі показники стосовно рівня приживлюваності деревних рослин горіха чорного, за середньою висотою та середнім діаметром біля кореневої шийки, були отримані під час застосування регуляторів росту рослин: ДГК6, Д21С, Д14, Д13С, Д11С та Д5С, які можна рекомендувати для передпосівної обробки плодів горіха чорного¹.

4. Регулятори росту рослин ДСК7 та ДСК8 не можна рекомендувати для передпосівного обробітку плодів горіха чорного, оскільки вони негативно впливають на ріст і розвиток рослин горіха чорного.

Список джерел літератури

1. Кроткевич П. Г. Культура орехоплодных. К.: ГОССЕЛЬХОЗИЗДАТ УССР, 1954. 151 с.
2. Щепотьев Ф. Л. Аклиматизация древесных растений методами отдаленной гибридизации и направленного воспитания. В кн.: Интродукция растений и зеленое строительство. М.: АН СССР, 1957, вып. 5. С. 130.
3. Яворовський П. П. Горіх чорний (*Juglans nigra* L.) перспективний вид-інтродуцент / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Здоров'я лісів, екосистемні послуги та лісові продукти для суспільства», 6–7 квітня 2017 року. С. 105.
4. Яворовський П. П., Токарева О.В. Рекреаційне лісівництво. Методичні вказівки та завдання до лабораторних занять для студентів напряму 6.090103 – «Лісове і садово-паркове господарство» освітньо-кваліфікаційного рівня – «Бакалавр» (скорочений термін навчання). К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2013. 82 с.

¹ у водних розчинах концентрацією 1 мл діючої речовини на 1 л води протягом 48 год.